

С. М. Халатур,

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8331-3341>

О. А. Водолазська,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський
державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7858-7118>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.9.123

АРХІТЕКТОНІКА ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

S. Khalatur,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

O. Vodolazska,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

ARCHITECTONICS OF AN INNOVATIVE FINANCIAL RISK MANAGEMENT SYSTEM AMIDST GLOBAL INSTABILITY

У статті досліджено теоретичні та прикладні засади формування архітектури інноваційної системи управління фінансовими ризиками, що розглядається як цілісна структурна модель, здатна забезпечувати стабільність суб'єктів господарювання в умовах перманентної глобальної нестабільності. Увага акцентується здебільшого на трансформації традиційних підходів до ризик-менеджменту під впливом процесів глобалізації та посилення волатильності світових ринків, що зумовлює необхідність інтеграції новітніх фінансових технологій та адаптивних систем управління фінансовими ризиками. У роботі розкрито внутрішню логіку побудови такої системи, де інноваційність виступає як ключовий елемент забезпечення економічної стійкості через механізми антикризового регулювання та швидкого реагування на зовнішні шоки. Особливу увагу приділено взаємозв'язкам між компонентами фінансової архітектури, які дозволяють не лише ідентифікувати загрози на ранніх етапах, а й трансформувати ризики у можливості для розвитку в умовах невизначеності. Обґрунтовано, що ефективна архітектура управління ризиками повинна базуватися на принципах гнучкості та цифровізації, що дозволяє мінімізувати негативний вплив світових економічних коливань на національну фінансову систему. Проведене дослідження підкреслює критичну роль інноваційного інструментарію у зміцненні стратегічного потенціалу організацій та створенні надійної основи для їхнього довгострокового зростання в турбулентному середовищі.

The article investigates the theoretical and practical foundations of forming the architectonics of an innovative financial risk management system, viewed as a holistic structural model capable of ensuring the stability of economic entities amidst permanent global instability. The author emphasizes the transformation of traditional risk management approaches under the influence of globalization processes and increasing volatility in world markets, which necessitates the integration of the latest financial technologies and adaptive management systems into a unified organizational framework. Within the study, the internal logic of constructing such a system is revealed, where innovativeness acts as a key element for ensuring economic resilience through mechanisms of anti-crisis regulation and rapid response to external shocks. Particular attention is paid to the interconnections between the components of the financial architecture, which allow not only for the identification of threats at early stages but also for the transformation of risks into opportunities for development in conditions of high uncertainty. It is substantiated that an effective risk management architectonics must be based on the principles of flexibility and digitalization, enabling the minimization of the negative impact of global economic fluctuations on the national financial system and individual corporate structures. The research highlights the critical role of innovative instrumentation in strengthening the strategic potential of organizations and creating a reliable basis for long-term growth in a turbulent environment. By analyzing the synergy between technological advancement and structural integrity, the paper proposes a shift toward proactive risk assessment models that leverage big data and predictive analytics. Ultimately, the study concludes that modern financial architectonics must transcend static structures, evolving into a dynamic ecosystem that anticipates systemic crises rather than merely reacting to them, thus providing a competitive advantage in the complex landscape of the modern global economy.

Ключові слова: фінансова архітектура, ризик-менеджмент, інновації, фінансові ризики, глобалізація, глобальна нестабільність, антикризове управління, фінансові технології, економічна стійкість, адаптивні системи управління

Key words: financial architecture, risk management, innovation, financial risks, globalization, global instability, crisis management, financial technology, economic resilience, adaptive management systems.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується безпрецедентним рівнем турбулентності, що зумовлено переплетенням геополітичних конфліктів, системних економічних криз та стрімкої цифрової трансформації фінансових відносин. У таких умовах традиційні моделі управління фінансовими ризиками втрачають свою ефективність, оскільки вони здебільшого орієнтовані на ретроспективний аналіз і стабільні ринкові індикатори, які в ситуації глобальної нестабільності стають малопрогнозованими. Виникає гостра суперечність між потребою суб'єктів економіки у надійних механізмах захисту капіталу та обмеженістю наявних інструментаріїв, що не враховують складну архітектуру сучасних фінансових взаємозв'язків.

Постановка проблеми у загальному вигляді полягає в необхідності переосмислення структурної побудови систем ризик-менеджменту та переходу від фрагментарного реагування на загрози до формування комплексної інноваційної архітектури управління. Це передба-

чає створення гнучкої ієрархії взаємопов'язаних елементів, які базуються на інтелектуальних технологіях, адаптивності та здатності системи до самоорганізації в умовах постійних зовнішніх шоків. Розв'язання цієї проблеми безпосередньо пов'язане з важливими науковими завданнями щодо вдосконалення методології фінансової стійкості та розробки концептуальних засад інноваційного розвитку фінансового сектору.

Зв'язок із практичними завданнями обумовлений критичною потребою національної економіки у забезпеченні фінансової безпеки на рівні держави та окремих корпоративних структур. Розробка та впровадження інноваційної архітектури управління ризиками дозволяє не лише мінімізувати потенційні втрати від коливань на світових ринках, а й створити стратегічні переваги через ефективне використання інструментів прогнозування та антикризового маневрування. Тож дослідження архітектури інноваційних систем управління фінансовими ризиками є фундаментальним кроком до зміцнення економічної незалежності та інтеграції вітчизняного фінансового простору в глобальну архітектуру безпеки на принципово нових, технологічно досконалих засадах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогоднішній день багато науковців приділяють увагу дослідженню глобальних економічних подій та їх впливу на управління фінансовими ризиками суб'єктів економічної діяльності. Так, Ю. Ананьєва приділяє особливу увагу інтеграції інноваційних інструментів у практику ризик-менеджменту в умовах цифрової глобалізації, обґрунтовуючи необхідність переходу від традиційних моделей до динамічних систем, здатних адаптуватися до швидкозмінних умов світового ринку [1]. Питання інтеграції національної економіки у глобальний фінансовий простір детально розглядають Н. О. Коваль та Т. М. Пілявоз. Вони акцентують увагу на специфічних викликах, що виникають перед українськими підприємствами на шляху гармонізації внутрішніх процесів із міжнародними стандартами фінансової стійкості [2].

Проблема фінансової нестабільності як наслідок глобальних трансформацій стає центральною темою у праці Н. М. Крюкової, де авторка аналізує макроекономічні чинники, що дестабілізують фінансову систему України, та пропонує шляхи зміцнення її стійкості [3]. Важливим доповненням до теоретичного базису є дослідження Т. В. Касьяненко та Я. В. Шевченка, які фокусуються на практичних аспектах управління ризиками в умовах воєнного стану. Автори підкреслюють критичну роль цифрових трансформацій та інноваційних технологій як ключових факторів виживання та стратегічного розвитку бізнесу в періоди екстремальної невизначеності, що дозволяє формувати більш гнучкі та ефективні стратегії захисту фінансових ресурсів підприємств [4].

Незважаючи на ґрунтовні напрацювання вчених у сфері фінансового ризик-менеджменту, сучасні реалії вимагають перенесення акцентів наукового пошуку на проектування гнучкої архітектури інноваційних систем управління. Тому подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку інструментарію цифрової адаптації та посилення інституційної стійкості, що дозволить сформувати дієві стратегії мінімізації фінансових ризиків та забезпечити стабільність фінансових ресурсів підприємств у довгостроковій перспективі в умовах глобальної нестабільності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Основною метою статті є концептуальне обґрунтування та розробка теоретико-методологічних засад формування архітектури інноваційної системи управління фінансовими ризиками, що здатна забезпечити високу адаптивність та економічну стійкість суб'єктів господарювання в умовах зростаючої глобальної нестабільності. Реалізація цієї мети передбачає розв'язання низки наукових завдань, спрямованих на детермінацію структурних компонентів фінансової архітектури та дослідження їхньої взаємодії в контексті динамічних змін світового економічного середовища.

У роботі ставиться завдання критично переосмислити наявні підходи до

ризик-менеджменту та виокремити роль інноваційної складової як домінуючого чинника трансформації статичних систем управління у гнучкі адаптивні моделі. Окремий акцент зроблено на вивченні механізмів інтеграції сучасних фінансових технологій у загальну структуру управління ризиками, що дозволяє підвищити точність прогнозування та ефективність антикризових заходів. Дослідження також спрямоване на ідентифікацію специфічних властивостей архітектури, які сприяють мінімізації негативних наслідків глобальних шоків та створюють умови для стратегічного розвитку організацій у турбулентних ринкових умовах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах глобальної нестабільності фінансові ризики підприємств в Україні набувають комплексного характеру, де зовнішні загрози підсилюються специфічними чинниками воєнного стану та геополітичної турбулентності. Економічна стійкість суб'єктів господарювання в таких умовах напряму залежить від їхньої здатності адаптуватися до мінливого економічного середовища та здатності швидко реагувати на зовнішні виклики та загрози.

Додатковим дестабілізуючим фактором на сьогоднішній день виступає енергетична волатильність, яка через військовий конфлікт на Близькому Сході та атаки на інфраструктуру призводить до непередбачуваних коливань енергетичних витрат виробництва та собівартості продукції. Період 2017—2019 рр. характеризувався помірним зростанням і стабілізацією цін на нафту в межах 50—70 дол. /барель, що змінилося глибоким падінням у 2020 році до критичних позначок 24,44 дол. США /барель (WTI) та 32,34 дол. США /барель (Brent) через глобальний локдаун на тлі світової пандемії COVID-19 та обвал попиту. Наступне відновлення у 2021—2022 роках було стрімким, досягнувши локального піку понад 100 дол. США /барель на тлі постпандемічного дефіциту та початку повномасштабної війни РФ проти України, яка почалась у лютому 2022 року. Період 2023—2025 років відзначився певною корекцією та волатильністю в діапазоні 60—90 дол. США /барель (рис. 1) [5].

Як показано на рис. 1, аномально високі ціни у 2026 році у розмірі 110,31 дол. США /барель (WTI) та 114,79 дол. США /барель (Brent) зумовлені критичним загостренням ситуації в регіоні Близького Сходу та безпосередніми воє-

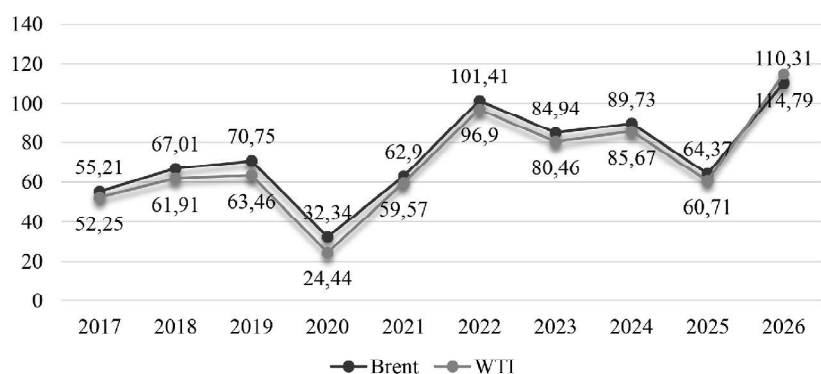

Рис. 1. Динаміка світових цін на нафту за 2017—2026 роки, дол. США/барель

Джерело: сформовано на основі [5—6].

ними діями, що призвели до закриття Ормузької протоки — найважливішої транспортної артерії для світового енергоринку. Через неможливість безпечного судноплавства та загрози атакам на інфраструктуру, країни регіону, включаючи Саудівську Аравію та ОАЕ, були змушені суттєво скоротити видобуток та експорт. Ринок миттєво відреагував на дефіцит пропозиції обсягом близько 7-9 мільйонів барелів на добу, що заклало у вартість величезну "премію за ризик". Додатковими чинниками виступили різке подорожчання страхування танкерів, зміна логістичних маршрутів та посилення санкційного тиску на енергоресурси, що разом створило ефект "ідеального шторму" для світової економіки [6].

В умовах нестабільності доступ до зовнішніх джерел фінансування стає обмеженим, а внутрішній кредитний ресурс залишається дорогим через високу облікову ставку НБУ, що змушує українські компанії функціонувати в режимі жорсткого дефіциту готівкових ресурсів та неможливості вчасного виконання зобов'язань перед контрагентами (рис. 2).

Як показано на рис. 2, початковий стрибок облікової ставки з 10% до 25% у червні 2022 року став безпосередньою реакцією на повномасштабне вторгнення, маючи на меті захист гривневих доходів населення, зупинку відтоку капіталу та стримування інфляційного тиску, що виник через руйнування логістики та виробничих ланцюгів. Протягом 2023 року та першої половини 2024 року спостерігався тренд на поступове зниження ставки до рівня 13,0—13,5%, що відображало адаптацію бізнесу до умов воєнного часу. Однак з кінця 2024 року та протягом 2025—

2026 років динаміка знову набула висхідного характеру, коливаючись у межах 14,5—15,5%, що пов'язано з новими викликами глобальної нестабільності [7].

Основними причинами утримання високої облікової ставки у 2026 році на рівні 15% є необхідність підтримки привабливості гривневих активів (депозитів та ОВДП), щоб уникнути девальваційного тиску та надмірного попиту на іноземну валюту. До того ж, валютний ризик для українських підприємств залишається одним із ключових факторів невизначеності, оскільки курс гривні до євро та долара США стрімко зростає протягом останніх 10 років (рис. 3) [8].

Як показано на рис. 3, у період 2017—2021 років спостерігалися циклічні коливання гривні щодо долара та євро в межах 26,0—32,0 грн, що було зумовлено сезонними факторами, цінами на експортну агропродукцію та припливом капіталу в державні облігації. Різкий злам тренду відбувся у 2022—2023 роках, коли через повномасштабне вторгнення та блокування логістики відбулася офіційна девальвація гривні з подальшим поступовим зростанням курсів до позначок понад 36—39 грн. Протягом 2024—2025 років долар та євро демонстрували стійку висхідну динаміку, а 2026 рік позначився новим піком, де курс долара досяг 44,10 грн/дол. США, а євро — 51,89 грн/євро [9].

Головним чинником такого стрімкого зростання валютних курсів у 2026 році є затяжний характер воєнних дій, що вимагає колосальних бюджетних видатків та створює значний попит на валюту для закупівлі енергоносіїв та військового обладнання. Крім того, зміцнення євро щодо гривні до рівня понад 50 грн пояснюється не лише внутрішніми про-

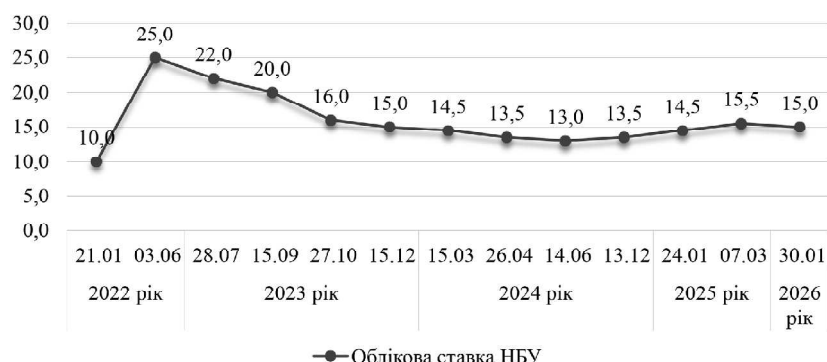

Рис. 2. Динаміка облікової ставки НБУ за 2022—2026 роки, %

Джерело: сформовано на основі [7].

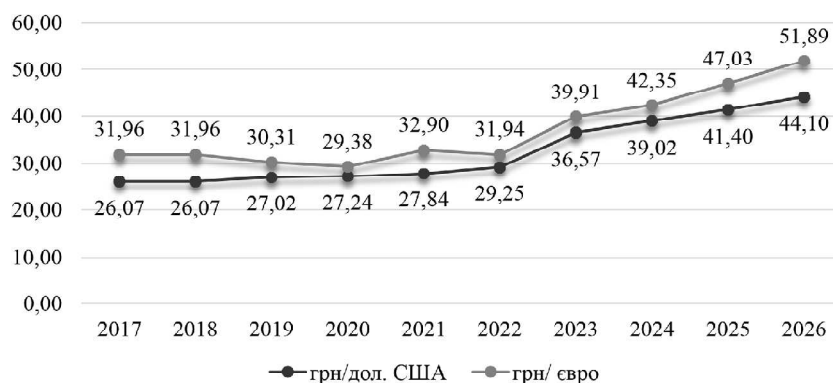
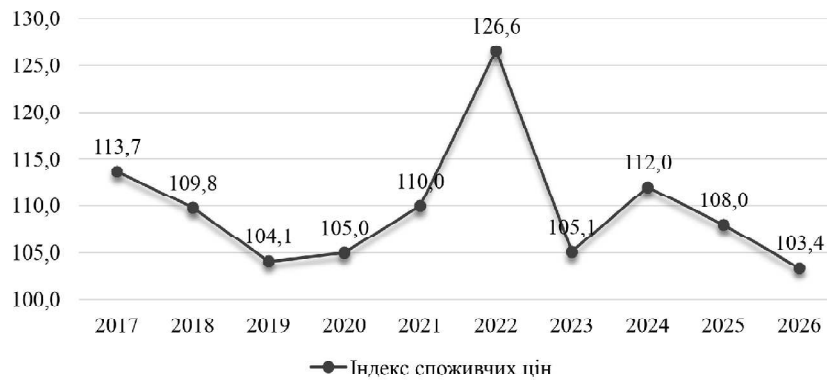

Рис. 3. Динаміка валютних курсів в Україні за 2017—2026 роки

Джерело: сформовано на основі [8—9].

Рис. 4. Динаміка індексу споживчих цін в Україні за 2016–2026 роки, %

Джерело: сформовано на основі [10].

блемами України, а й глобальною інфляцією та високими відсотковими ставками Європейського центрального банку, що робить європейську валюту сильнішою на світових ринках. Наслідки такої динаміки проявляються у посиленні інфляційного тиску, оскільки подорожчання валюти безпосередньо впливає на ціни пального та споживчих товарів. У період до повномасштабного вторгнення (2017–2021 рр.) спостерігалася тенденція до поступового зниження інфляційного тиску з 113,7% до рівня близько 104–105%, що перервалося лише у 2021 році через постпандемічне відновлення світових цін (рис. 4).

Як показано на рис. 4, критична точка інфляційного тиску припала на 2022 рік, коли індекс злетів до 126,6%, ставши прямим відображенням воєнної агресії, руйнування виробничих потужностей та блокування експортно-імпортних шляхів. Наступні роки позначилися високою волатильністю: після суттєвого сповільнення у 2023 році до 105,1%, інфляція знову прискорилося у 2024 році (112,0%), проте до 2026 року графік демонструє впевнене зниження до позначки 103,4%.

Основними причинами такої динаміки у 2026 році є поєднання жорсткої монетарної політики Національного банку та певної адаптації внутрішнього ринку до умов глобальної нестабільності. Незважаючи на рекордні ціни на нафту та волатильність валютного курсу, уповільнення індексу споживчих цін до 103,4% свідчить про насичення ринку товарами вітчизняного виробництва та стабілізацію споживчого попиту. Глобальна нестабільність, хоч і тисне на ціни через імпортовані енергоносії, водночас стримується за рахунок міжнародної фінансової допомоги, яка дозволяє фінансувати дефіцит бюджету без надмірної емісії гривні, що зазвичай є головним рушієм інфляції в кризові періоди.

Наслідки зниження індексу споживчих цін до 103,4% у 2026 році є стратегічно важливими для відновлення економіки, оскільки низька інфляція створює підґрунтя для поступового зниження відсоткових ставок та відновлення реальних доходів населення. Це дозволяє бізнесу займатися довгостроковим плануванням навіть у умовах війни, зменшуючи невизначеність та стимулюючи інвестиції в інноваційні системи управління ризиками. Стабілізація цін на такому низькому рівні стає своєрідним економічним "демпфером", який нівелює частину негативних впливів від зовнішніх воєнних та енергетичних загроз, забезпечуючи відносну прогнозованість внутрішнього ринку [10].

Функціонування в такому агресивному середовищі вимагає від бізнесу відмови від статичного планування на ко-

ристь динамічних моделей управління фінансовими ризиками. З огляду на це, необхідність формування сучасної інноваційної системи управління фінансовими ризиками в умовах глобальної нестабільності зумовлена насамперед безпрецедентним рівнем невизначеності, де традиційні методи прогнозування втрачають свою ефективність. Тому критичною необхідністю для забезпечення життєздатності бізнесу в таких умовах є інтеграція інноваційних технологічних рішень у систему управління фінансовими ризиками (табл. 1).

Як наведено у табл. 1, предиктивна аналітика на основі штучного інтелекту дозволяє переорієнтувати ризик-менеджмент із реактивної моделі на проактивну, оскільки її здатність обробляти колосальні обсяги даних у реальному часі забезпечує виявлення слабких сигналів майбутніх криз задовго до їхнього розгортання. Доцільність впровадження цього інструменту полягає у радикальному підвищенні точності прогнозів, що дозволяє керівництву приймати обґрунтовані стратегічні рішення та мінімізувати втрати від непередбачуваних коливань ринку.

Смарт-контракти на базі блокчейну трансформують підхід до операційної безпеки, оскільки вони автоматично гарантують виконання угод без участі третіх сторін. Користь цього інструменту полягає у повному усуненні кредитного ризику та ризику невиконання зобов'язань контрагентом, що особливо актуально у періоди геополітичної нестабільності, коли традиційні правові механізми захисту можуть працювати зі збоями. Впровадження блокчейн-технологій робить систему управління ризиками прозорою та стійкою до маніпуляцій, значно прискорюючи проведення транзакцій та знижуючи супутні витрати.

Динамічне стрес-тестування та сценарне моделювання за методом Монте-Карло забезпечують глибоке розуміння вразливості фінансової структури підприємства до екстремальних подій. Ці інструменти потрібні для розрахунку імовірнісних сценаріїв, що дозволяє бізнесу формувати адекватні резерви капіталу та розробляти плани безперервної діяльності для кожного окремого випадку нестабільності. Їх впровадження суттєво посилює адаптивність управління, оскільки менеджмент отримує готові алгоритми дій для широкого спектра ринкових аномалій, що нівелює фактор паніки та хаотичних рішень під час кризи.

Використання хмарних систем ризик-моніторингу та цифрових активів для хеджування створює гнучкий технологічний контур, який забезпечує доступність даних та мобільність капіталу. Хмарні платформи дозволяють інтег-

Таблиця 1. Характеристика інноваційних інструментів управління фінансовими ризиками в умовах глобальної нестабільності

Інноваційні інструменти	Характеристика
Предиктивна аналітика на основі ШІ	Використання алгоритмів машинного навчання для аналізу великих масивів історичних даних та виявлення прихованих закономірностей, що дозволяє прогнозувати потенційні фінансові шоки ще до їх фактичного виникнення. Система здатна самостійно коригувати прогнозні моделі залежно від зміни ринкових індикаторів у режимі реального часу, забезпечуючи високу точність ідентифікації загроз
Смарт-контракти на базі блокчейну	Використання технології розподіленого реєстру дозволяє автоматизувати виконання фінансових зобов'язань при настанні певних умов, що повністю нівелює ризик невиконання контрагентських угод. Інструмент забезпечує прозорість транзакцій та виключає необхідність залучення посередників, суттєво знижуючи операційні витрати та кредитні ризики в умовах транскордонної нестабільності
Динамічне стрес-тестування	На відміну від класичних статичних моделей, цей метод передбачає безперервне моделювання екстремальних сценаріїв розвитку подій із урахуванням миттєвої зміни зовнішніх факторів. Інструмент дозволяє оцінити рівень вразливості капіталу підприємства до непередбачуваних геополітичних подій та оперативно адаптувати стратегію управління ліквідністю
Сценарне моделювання Монте-Карло	Цей математичний інструмент дозволяє побудувати тисячі можливих варіантів розвитку ринкової ситуації, враховуючи випадковість та високу волатильність ключових змінних. Завдяки розрахунку імовірнісних розподілів результатів підприємство отримує змогу оцінити не лише найбільш вірогідні збитки, а й сформувати адекватний резервний фонд для покриття рідкісних, але критичних ризиків
Хеджування через криптоактиви та цифрові валюти	Використання цифрових активів та стабільних токенів виступає як альтернативний спосіб страхування від різкої девальвації фіатних валют у періоди гіперінфляції. Цей інструмент забезпечує швидку релокацію капіталу між різними юрисдикціями та дозволяє підтримувати платоспроможність компанії навіть за умов часткового блокування традиційної банківської системи
Хмарні системи ризик-моніторингу	Інтегровані SaaS-платформи дозволяють об'єднати всі фінансові потоки компанії в єдиний інформаційний контур, що забезпечує миттєвий доступ до даних про ризики з будь-якої точки світу. Використання хмарних технологій гарантує безперервність управління та високу швидкість прийняття рішень, що є критично важливим під час швидкого розгортання кризових явищ

Джерело: сформовано на основі [11, 13].

рувати ризик-менеджмент у щоденні бізнес-процеси, роблячи його безперервним, тоді як цифрові активи виступають дієвим інструментом збереження вартості в умовах гіперінфляції чи валютних обмежень [11].

У сукупності всі вищенаведені інноваційні інструменти перетворюють систему управління фінансовими ризиками на інтелектуальну екосистему, яка не лише захищає активи від зовнішніх шоків, а й створює передумови для стабільного розвитку завдяки високій швидкості адаптації до будь-яких змін у глобальному середовищі. В основі цієї системи лежить взаємодія між суб'єктом управління, яким виступає підприємство, та об'єктом управління — його фінансовими ресурсами. Цей зв'язок реалізується через розгалужений комплекс інноваційних інструментів, що діють безпосередньо на фінансові потоки підприємства. Центральне місце у системі займає інструментальний блок, який поєднує інноваційні інструменти управління фінансовими ризиками (рис. 5).

Архітектура інноваційної системи управління фінансовими ризиками, представлена на рис. 4, побудована як цілісна функціональна структура, що інтегрує

Рис. 5. Архітектура інноваційної системи управління фінансовими ризиками в умовах глобальної нестабільності

Джерело: сформовано на основі [12, 16].

сучасні технологічні рішення для протидії викликам глобальної нестабільності. Спрямованість всієї системи визначена стратегічною ціллю, яка полягає у мінімізації фінансових ризиків та нівелюванні негативного впливу глобальної нестабільності. Ця ціль конкретизується через роботу з конкретними чинниками загрози, серед яких виділяються енергетична волатильність, інфляційні процеси, а також валютні та кредитні ризики. Завершує архітектоніку блок адаптації до інших непередбачуваних економічних шоків, що підкреслює гнучкість та комплексний характер системи в умовах сучасного мінливого середовища [14]. Така інноваційна архітектура, що включає хмарний моніторинг та стрес-тестування за методом Монте-Карло, дає можливість бізнесу зберігати фінансову стійкість навіть за умов екстремальних сценаріїв.

Розробка інноваційної системи управління ризиками є стратегічною інвестицією в безпеку фінансових ресурсів в умовах глобальної нестабільності. Комплексна реалізація заходів, спрямованих на мінімізацію впливу глобальних криз і фінансових ризиків, формує системну основу для підвищення фінансової стійкості підприємств в Україні. Поєднання макроекономічної стабілізації, зміцнення банківського нагляду, а також цифрової модернізації підприємств дозволяє знизити вразливість до зовнішніх і внутрішніх шоків [15]. Водночас інституційне посилення механізмів кіберзахисту, страхування ризиків та відновлення інфраструктури створює передумови для відновлення інвестиційної активності та фінансової стабільності підприємств. У результаті підприємства набувають більшої адаптивності, прогнозованості та здатності забезпечувати ресурсну підтримку економіки навіть в умовах тривалої нестабільності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Формування інноваційної системи управління фінансовими ризиками є безальтернативною умовою забезпечення економічної стійкості в умовах глобальної нестабільності. Архітектоніка такої системи має базуватися на синергії технологічних інновацій, зокрема штучного інтелекту та великих даних, та структурної гнучкості, що дозволяє трансформувати потенційні загрози у стратегічні можливості для розвитку. Перехід від статичних методів контролю до гнучких адаптивних систем, що базуються на синергії цифрових технологій та структурної цілісності, дозволяє не лише мінімізувати втрати від зовнішніх шоків, а й використовувати невизначеність як ресурс для стратегічного розвитку. Інтеграція інноваційних інструментів управління фінансовими ризиками та предиктивної аналітики у єдиний архітектурний контур створює надійний фундамент для зміцнення фінансової безпеки на всіх рівнях управління. Інноваційна складова управління ризиками забезпечує економічну стійкість не через пасивний захист, а через активну адаптацію до мінливого середовища, що мінімізує негативний кумулятивний ефект від глобальних коливань. Сформована архітектоніка дозволяє не лише нівелювати наслідки системних криз, а й створює фундамент для стабільного зростання навіть у періоди

високої невизначеності. Тому проектування складних управлінських екосистем із високим ступенем цифровізації та інноватизації є єдиним дієвим шляхом до зміцнення фінансової стабільності підприємств в умовах глобальної нестабільності.

Література:

1. Ананьєва Ю. Інноваційні підходи до управління фінансовими ризиками в епоху цифрової глобалізації. *Development Service Industry Management*. 2026. № 1. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13\(32\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13(32))
2. Коваль Н. О., Пілявко Т. М. Управління фінансовими ризиками в умовах інтеграції України у світовий фінансовий простір. *Modern Economics*. 2023. № 41. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-08)
3. Крючкова Н. М. Фінансова нестабільність в Україні у контексті глобальних трансформацій. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13644617>
4. Касьяненко Т. В., Шевченко Я. В. Управління фінансовими ризиками на підприємстві в умовах війни. *Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції*. 2024. С. 132—135. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4ccc51db-c44f-4c12-98b7-971ff4bd0a0d/content> (дата звернення: 17.04.2026).
5. Кисляк Р. Як події на Близькому Сході визначають майбутнє економіки України, Європи і світу. *Slawa*. 2026. URL: <https://slawa.tv/92053217/yak-podi-na-blizko-mu-shodi-viznachat-majbutn-ekonomiki-ukrani-vropi-i-svitu> (дата звернення: 17.04.2026).
6. Ціна на нафту сьогодні. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/oil/> (дата звернення: 18.04.2026).
7. Облікова ставка Національного банку. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish> (дата звернення: 19.04.2026).
8. Курс долара США до гривні. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/usd/> (дата звернення: 20.04.2026)
9. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates> (дата звернення: 21.04.2026)
10. Індекс інфляції в Україні 2026. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 22.04.2026).
11. Захаркіна Л. С., Захаркін О. О., Сокол Л. В. Цифрові інструменти управління фінансовими ризиками бізнесу в умовах воєнного стану. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 5. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14190965>
12. Флейчук М. І., Линда І. С. Формування системи архітектоніки фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва в трансформаційній економіці. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2025. № 84. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-229-240>
13. Khalatur, S., Dovgal, O., Karamushka, O., Brovko, L., & Vodolazska, O. (2024). Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and*

Practice, 6 (59), pp. 136—150. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4508>

14. Velychko, O., Khalatur, S., Bondarchuk, N., & Bahorka, M. (2022). Self-regulation system of continual improvement of quality and efficiency in higher education: A case of Ukraine. Knowledge and Performance Management, 6 (1), pp. 11—26. [https://doi.org/10.21511/kpm.06\(1\).2022.02](https://doi.org/10.21511/kpm.06(1).2022.02)

15. Khalatur, S., Masiuk, I., Kravchenko, M., Kurbatska, L., & Sirko, A. (2025). Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 3 (62), 370—382. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4758>

16. Khalatur S., Kravchenko M., Oleksiuk V., Brovko L., Karamushka O. (2023). Methodological bases of innovation model formation of the agricultural sector of the national economy. E3S Web of Conferences, 452/01007. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345-201007>

References:

1. Ananieva, Yu. (2026), "Innovative approaches to financial risk management in the era of digital globalization", Development Service Industry Management, vol. 1. [https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13\(32\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13(32)).

2. Koval, N.O. and Piliavoz, T.M. (2023), "Financial risk management in the context of Ukraine's integration into the global financial space", Modern Economics, vol. 41. [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-08)

3. Kriuchkova, N.M. (2024), "Financial instability in Ukraine in the context of global transformations", Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii, vol. 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13644617> (Accessed 18 April 2026).

4. Kasianenko, T.V. and Shevchenko, Ya.V. (2024), "Financial risk management at the enterprise in wartime conditions", Tsyfrovii transformatsii ta innovatsiini tekhnologii v ekonomitsi: vyklyky, realii, stratehii, Sumy, Ukraine, pp. 132—135, available at: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4ccc51db-c44f-4c12-98b7-971ff4bd0a0d/content> (Accessed 17 April 2026).

5. Kysliak, R. (2026), "How events in the Middle East will determine the future of the economy of Ukraine, Europe and the world", Slawa, available at: <https://slawa.tv/92053217/yak-podi-na-blizkomu-shodi-viznachat-majbutn-ekonomiki-ukrani-vropi-i-svitu> (Accessed 17 April 2026).

6. Minfin (2026), "Oil price today", available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/oil/> (Accessed 18 April 2026).

7. National Bank of Ukraine (2026), "Discount rate of the National Bank", available at: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish> (Accessed 19 April 2026).

8. Minfin (2026), "USD to UAH exchange rate", available at: <https://minfin.com.ua/ua/currency/usd/> (Accessed 20 April 2026).

9. National Bank of Ukraine (2026), "Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies", available at: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates> (Accessed 21 April 2026)

10. Minfin (2026), "Inflation index in Ukraine 2026", available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (Accessed 22 April 2026).

11. Zakharkina, L.S., Zakharkin, O.O. and Sokol, L.V. (2024), "Digital tools for financial risk management in business under martial law", Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk, vol. 5. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14190965>.

12. Fleichuk, M.I. and Lynda, I.S. (2025), "Formation of the architectonics system of financial and economic security of business entities in a transformational economy", Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky, vol. 84. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-229-240>

13. Khalatur, S., Dovgal, O., Karamushka, O., Brovko, L. and Vodolazska, O. (2024), "Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy", Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, vol. 6 (59), pp. 136—150. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4508>

14. Velychko, O., Khalatur, S., Bondarchuk, N. and Bahorka, M. (2022), "Self-regulation system of continual improvement of quality and efficiency in higher education: A case of Ukraine", Knowledge and Performance Management, vol. 6 (1), pp. 11—26. [https://doi.org/10.21511/kpm.06\(1\).2022.02](https://doi.org/10.21511/kpm.06(1).2022.02) (Accessed 19 April 2026).

15. Khalatur, S., Masiuk, I., Kravchenko, M., Kurbatska, L. and Sirko, A. (2025), "Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business", Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, vol. 3 (62), pp. 370—382. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4758>.

16. Khalatur, S., Kravchenko, M., Oleksiuk, V., Brovko, L. and Karamushka, O. (2023), "Methodological bases of innovation model formation of the agricultural sector of the national economy", E3S Web of Conferences, vol. 452, 01007. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345201007>.

Отримано редакцією журналу / Received: 30.04.26

Прорецензовано / Revised: 08. 05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663